

Универзитет у Београду
Факултет политичких наука
Наставно-научно веће

Одлуком Наставно-научног већа Факултета политичких наука Универзитета у Београду од 7. маја 2026. године именована је Комисија за преглед и оцену докторске дисертације кандидата Филипа Отовића Вишњића под насловом *Одлике пропаганде рата у хегемонији Рах Американае: вилсоновски мит о моралној интервенцији као основа пропагандно-политичке стратегије*. Након прегледа дисертације, Комисија у саставу проф. др Драган Р. Симић, редовни професор Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, проф. др Данка Нинковић Славнић, ванредна професорка Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, проф. др Бојан Вранић, ванредни професор Универзитета у Београду – Факултета политичких наука, др Милан Игрутиновић, научни сарадник Института за европске студије у Београду и проф. др Жељко Будимир, ванредни професор Универзитета у Бањалуци – Факултета политичких наука подноси Наставно-научном већу Факултета следећи

ИЗВЕШТАЈ
о прегледу и оцени докторске дисертације

1. Основни подаци о кандидату и дисертацији

Филип Отовић Вишњић је студент докторских академских студија на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука, студијски програм Међународне и европске студије. Његово академско и истраживачко интересовање усмерено је ка областима међународних односа, политичког, међународног и међукултурног комуницирања са фокусом на вредносну оријентацију и идеологију као основе политичко-пропагандног деловања.

Филип Отовић Вишњић је рођен у Краљеву 02.09.1990. године. Основну и средњу школу завршио је у Београду. Основне студије политикологије на Факултету политичких наука Универзитета у Београду уписао је 2009. године и окончао их 2013. године са просечном оценом 9.83. На истом факултету уписао је последипломске (мастер) студије на два студијска програма - академске мастер студије културологије и академске мастер међународне студије: модул међународна политика. Студије културологије окончао је просечном оценом 9.6, а међународне студије просечном оценом 10.00. Током основних и мастер студија кандидат је био добитник, у два наврата, стипендије Министарства просвете и Фонда „Доститеја“ за младе таленте.

МА Филип Отовић Вишњић је 2016. године уписао докторске студије, студијски програм међународне и европске студије. До тренутка подношења реферата Комисије за оцену квалификованости кандидата и подобности предложене теме докторске дисертације кандидата 5. маја 2021. године кандидат је био положио све предмете просечном оценом 10.00. Од јула 2018. године МА Филип Отовић Вишњић је запослен на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, прво у звању истраживач-приправник, а потом и у звању истраживач-сарадник у оквиру научноистраживачког пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије – „Политички идентитет Србије у регионалном и глобалном контексту (179076)“.

У протеклом периоду кандидат је објавио пет научних радова:

1. Otović Višnjić, Filip (2019), Javna diplomatija ili politička propaganda prema inostranstvu: Gde je konceptualna razlika?, Godišnjak Fakulteta političkih nauka, godina XIII, Broj 21, str. 135-152. <https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/FPN-Godisnjak-21-2019.pdf#page=135> (категорија – М51)
2. Otović Višnjić, Filip (2020), Terorizam kao vid političkog komuniciranja: upotreba propagande nasilnom akcijom u borbi oko hegemonije, Međunarodni problemi, Vol. LXXII, br. 4, str. 709–732. DOI: <https://doi.org/10.2298/MEDJP2004709O> (категорија – М24)
3. Otović Višnjić, F. (2023). Snaga iracionalnog u politici – mit kao vrednosno-motivaciona osnova ideologije. Politeia, 13 (26) str. 55-66. <https://doi.org/10.5937/politeia0-48861> (категорија М51)

4. Atlagić, S., Otović Višnjić, Ф., Яковлева, А. (2025), Идейно-ценностные основания современной внешней политики Сербии“, *ЭНОЖ «История»*, Том 16 Выпуск 2 (148), DOI 10.18254/S207987840034963-8 (категорија М22)

5. Atlagić, S., Otović Višnjić F., Obradović N., Sajić N. (2026), Media and International Relations: Serbian Media Narrative on the EU in the Light of the „Lithium Crisis“ in Serbia, *Journal. Media* 2026, 7(1), 14; <https://doi.org/10.3390/journalmedia7010014> (категорија М22)

У овим радовима кандидат се бави питањима од значаја за разумевање политичке персуазије као једне од функција политичког комуницирања и, у том смислу, њихов садржај је у вези са темом докторске дисертације.

Кандидат говори енглески језик.

Веће научних области правно-економских наука Универзитета у Београду, на седници одржаној 15. јуна 2021. године дало је сагласност на одлуку Наставно-научног већа Факултета политичких наука о прихватању теме докторске дисертације Филипа Отовића Вишњића «Одлике пропаганде рата у хегемонији Рах Американе: вилсоновски мит о моралној интервенцији као основа пропагандно-политичке стратегије». Дисертација садржи 188 страна текста стандардног формата са насловним странама и резимеима, од чега је 162 основног текста и 19 страна на којима је списак коришћених извора (укупно 331 извора). Дисертација је у потпуности уређена према Упутству о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду, прописаном од Универзитета у Београду 2019. године. На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, а коришћењем програма iThenticate, извршена је провера оригиналности текста докторске дисертације кандидата Филипа Отовића Вишњића и утврђено је да није реч о плагијату ни у једном делу текста.

Рад је структурисан у више тематских целина које обухватају увод, теоријско-епистемолошки оквир истраживања, емпиријско истраживање (анализа садржаја докумената и анализа медијских садржаја) и закључна разматрања. Састоји се од десет поглавља (Увод, Општи теоријско-епистемолошки оквир, Теорије међународних односа, Теоријско одређење појма пропаганде, Вилсоновски мит о америчкој «изузетности» и

«моралној» међународној мисији, Пропаганда рата поводом учествовања САД у Првом светском рату, Пропаганда рата поводом учествовања САД у Другом светском рату, Пропаганда рата поводом војног интервенционизма САД током Хладног рата, Пропаганда рата поводом војног интервенционизма САД у униполарном свету последње деценије 20. века, Закључна разматрања) која ће бити детаљније описана и оцењена у одељку 4 овог Извештаја.

У уводном делу рада кандидат поставља теоријску и проблемску основу истраживања и даје приказ структуре рада. У овом делу, кандидат одређује предмет истраживања, формулише његов циљ, образлаже методолошки приступ и истиче научни циљ истраживања.

У поглављу *Општи теоријско-епистемолошки оквир* кандидат се бави парадигмом социјалног конструктивизма и неомарксистичким тумачењем онтолошког релаизма као теоријским оквиром истраживања. У овом делу рада кандидат посебну пажњу посвећује односу културних и економских фактора у друштву и концептима културне хегемоније и интерпелације, као и деловању митова, односно идеологије на димензију говора, односно текста.

У делу текста *Теорије међународних односа* фокус је на либералној теорији међународних односа и њеним критикама из угла релаизма, конструктивизма, теорије зависности и теорије светских система и, у складу са претходно изнетим теоријским оквиром истраживања, неограмшијевским приступом појму међународне хегемоније обрађене у делу Роберта Кокса.

Теоријско одређење политичке пропаганде је део текста посвећен савременом разумевању пропаганде утемељеном, превасходно, на делу Жака Елила и следбеницима његовог разумевања политичке пропаганде који су настојали да развију њену целовиту концепцију. Значајан део овог поглавља, поред оног у коме кандидат даје објашњење улоге пропаганде у савременим демократијама, посвећен је идентификовању основних методских принципа и техника политичке пропаганде чија ће примена бити описана у

шестом, седмом, осмом и деветом поглављу дисертације посвећенима учешћу САД у Првом и другом светском рату и војном интервенционизму током Хладног рата и крајем 20. века. Пре ових поглавља, у делу текста насловљеном *Вилсоновски мит о америчкој «изузетности» и «моралној» међународној мисији* кандидат представља генезу идеје о америчкој изузетности – од борбе за независност од Велике Британије и садржаја државотворног мита о САД и његове улоге у разумевању «напредности» САД у односу на остатак човечанства до Вилсонове визије тзв. моралног лидерства.

У завршном делу рада кандидат сумира резултате истраживања и разматра степен потврђености хипотеза. Указује на теоријске и практичне импликације рада, као и на ограничења и могуће правце будућих истраживања. У овом делу кандидат истиче научни и друштвени циљ дисертације, као и методолошки допринос истраживања.

2. Предмет и циљ дисертације

Садржај дисертације «Одлике пропаганде рата у хегемонији Рах Americane: вилсоновски мит о моралној интервенцији као основа пропагандно-политичке стратегије» указује на свеобухватан циљ истраживања у пољу политичког комуницирања. На ширем плану, кандидат настоји да одговори на неколико питања која су од кључног значаја за политичко комуницирање: Каква је улога идеологије и погледа на свет у изградњи легитимитета на плану унутрашњих односа у политичкој заједници, као и на плану њених односа у међународној заједници? Како власти граде пристанак за политичке мере које настоје да реализују? Како пропагандна идеја доприноси реализацији одређених објективних тенденција друштвеног развоја, које су друштвене снаге које стоје иза те идеје и да ли оне и на који начин, реализујући своје посебне интересе и лишавајући друге друштвене групе могућности да реализују своје интересе, отварају перспективе људских могућности у ширем смислу?

Кандидат у истраживању полази од тога да основу политичко-пропаганде делатности представља одређена вредносна оријентација, око ње формирана идеологија и из ње изведена политичка доктрина. Конкретније речено, у истраживању кандидат полази од тога да се са друштвено-филозофског становишта политика може разумети као процес

стварања и легитимизације одређених вредности а да се политички митови, у којима се препознају кључне вредности одређених идеологија, разрађују у конкретне политичке програме који се, потом, «преводе» у пропагандне поруке којима се утиче на свест и понашање људи. Како су Сједињене Америчке Државе ово чиниле у 20. веку, током кога су постале доминантна економска и војна сила у међународној заједници, која је то идеја која је мноштву пропагандних порука обезбеђивала истоврсност провенијенције и оправдавала ратни ангажман, које методске принципе, технике и средства политичке пропаганде су коришћена у пропагирању ратног интервенционизма САД током 20. века чине основно истраживачко питање на које кандидат даје одговор. Имајући у виду да су се околности на пољу међународних односа током 20. века мењале, кандидат се определио за четири периода у вези са којима је вршио анализу – Први светски рат, Други светски рат, Хладни рат и амерички интервенционизам у свету крајем 20. века.

Шире посматрано, у основи ове дисертације је питање како политички субјекти управљају политичким заједницама, укључујући и међународну, како се унутар те заједнице доносе мере на основу којих се врши подела расположивих ресурса, како се обезбеђује пристанак за те мере и, оно на чему је фокус у тексту дисертације, за идеолошки оквир унутар кога су оне развијене.

3. Основне хипотезе од којих се полазило у раду

Полазећи од теоријског оквира и дефинисаног истраживачког проблема, кандидат у раду формулише јасан и методолошки утемељен хипотетички оквир који омогућава свеобухватно испитивање основног истраживачког питања у вези с тим како се обезбеђује пристанак људи на политичке мере којима се врши дистрибуција богатства, односно како се са стране САД обезбеђивао пристанак других субјеката на међународни поредак успостављен у 20. веку.

Централно место у овом оквиру заузима општа хипотеза, која је у раду формулисана на следећи начин: Пропаганда рата која се спроводила поводом интервенционизма САД у 20. веку заснива се на миту о моралној интервенцији у оквиру идеологије либераног интернационализма.

Овако постављена општа хипотеза даље је операционализована кроз више помоћних хипотеза, које омогућавају детаљнију анализу различитих аспеката «производње пристанка» у политици.

Прва помоћна хипотеза тиче се идеологије као однове политичко-пропагандног деловања и формулисана је на следећи начин: У основи стратегије политичко-пропагандног деловања носиоца пропагандних активности може се континуирано пронаћи вредносно оправдавање рата на основу мита о „америчкој изузетности“ и њеној обавези проширивања „универзалних“ права на слободу и демократију.

Друга помоћна хипотеза се тиче улоге идеологије у међународним односима и гласи: Иако су оправдавани „универзалним“, „природним“ и „очигледним“ истинама и моралним начелима, спољнополитички циљеви САД су били идеолошки и класно засновани.

Трећа помоћна хипотеза односи се на природу либералног интернационализма и формулисана је на следећи начин: Либерални интернационализам представља идеолошко оправдавање политичке и економске структуре међународне хегемоније САД.

4. Кратак опис садржаја дисертације

Текст дисертације почиње истицањем предмета и циља истраживања, хипотетичког оквира и методолошког приступа истраживању. У овом делу рада кандидат се у потпуности руководио предлогом структуре овог поглавља наведеним у Пријави ове докторске дисертације. Питање хипотетичког оквира истраживања и методолошког приступа су обрађена на начин на који је то учињено у Пријави дисертације док је питање предмета и циљева истраживања опширније обрађено истицањем у први план културних, историјских и идеолошких основа идеје америчког председника Вудра Вилсона о америчкој обавези моралног лидерства у свету. Свој свеобухватан приступ аутор дисертације претаче у одговор на кључно питање у овом делу рада које је адекватно формулисано - зашто је Вилсонова визија била од толиког значаја за двадесетовековну америчку спољну политику истичићи, у одређеној мери, друштвену и научну оправданост

истраживања. Одговор аутора је јасан и недвосмислен - садржавала је моралну основу за интервенције.

У одељку дисертације посвећеном теоријско-епистемолошком оквиру истраживања кандидат нуди исцрпан одговор на питање зашто је социјални конструктивизам одговарајући епистемолошки приступ истраживању пропаганде и какав допринос методологији истраживања даје неомарксистичка интерпретација онтолошког реализма. У овом делу текста аутор крајње утемељено интерпретира односе онтолошког реализма, социјалног конструктивизма, структурализма и неомарксизма и истиче кључна имена међу муслиоцима ових усмерења чије ће поставке послужити као фон за властита промишљања појмова хегемоније, моћи и пропаганде.

У одељку о теорији међународних односа аутор даје детаљно промишљање о либералном интернационализму и његовим критикама из угла других модела у оквирима студија међународних односа. Од посебног значаја су ауторово тумачење конструктивистичког «изазова» тврдњама које долазе из оквира либерализма и критике вилсоновског интернационализма, као и неограмшијевски приступ односа у међународној заједници на коме он темељи своје виђење америчке «производње пристанка» на правила игре у међународној заједници у 20. веку. У овом одељку, као и у оном који му је претходио, кандидат показује не само одлично познавање различитих теоријских приступа питањима идеологије и међународних односа, него и изузетну моћ синтезе у сопственим закључцима.

У делу текста посвећеном појму пропаганде, кандидат истиче специфичан приступ пропаганди негован преваходно у делима европских аутора према којима се она разматра у контексту персуазивне функције политичког комуницирања усмереним на ставове и понашање прималаца порука. Кандидат полази од разумевања пропаганде као активности која за циљ нема откривање или саопштавање истине, него убеђивање и мотивисање људи да предузму одговарајућу акцију у чијој (пропаганда) позадини стоји кохерентан аксиолошки оквир. Овим он успоставља јасну копчу са делом текста посвећеном теоријско-методолошком оквиру истраживања, али и деловима текста који ће уследити у наставку дисертације – одељку о миту о америчкој изузетности и одељцима у којима се описују пропагандне акције које су САД спроводиле током ратова или војних

интервенција у 20. веку. У делу текста посвећеном миту о америчкој изузетности кандидат показује зашто овај мит може да се тумачи као идеолошки фон који је обезбедио истоврсност провенијенције, вредносне оријентације, емотивног набоја и интенционалности читавом низу порука конкретног и различитог садржаја. Садржај самих порука, као и средстава којима су оне пласиране, обрађен је у четири наредна поглавља дисертације - Пропаганда рата поводом учествовања САД у Првом светском рату, Пропаганда рата поводом учествовања САД у Другом светском рату, Пропаганда рата поводом војног интервенционизма САД током Хладног рата, Пропаганда рата поводом војног интервенционизма САД у униполарном свету последње деценије 20. века. Кандидат у овим поглављима даје не само опис пропагандних активности и структуре пропагандног апарата САД и њихових промена током 20. века него објашњава и какве последице су пропагандне активности и њихово истраживање имале на друштвене науке истичући да се јавна и академска перцепција пропаганде променила од отвореног скептицизма и разоткривања манипулације ка прихватању менаџмента консензуса као „неутралне експертизе“, што је оставило трајне последице на начин на који се у САД разматра улога масовне комуникације у демократији.

У закључном делу, уз разматрање степена потврђености хипотеза, кандидат даје тумачење пропагандног деловања у времену нових комуникацијских технологија и масовних електронских медија. У овом он на оригиналан начин тумачи пропагандно оправдавање ратних активности довођењем у везу појмова вредносне идентификације и идеолошке деполитизације, континуитета и трансформације. Он истиче значај критичког разумевања пропаганде указујући на анализу медијских оквира, селекцију, хијерархију медијске видљивости, емоционалне кодове и институционалне интересе као елементе „нормалног“ тумачења догађаја.

5. Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација МА Филипа Отовића Вишњића «Одлике пропаганде рата у хегемонији Рах Американа: вилсоновски мит о моралној интервенцији као основа пропагандно-политичке стратегије» представља теоријски изузетно утемељено, методолошки доследно и тематски крајње актуелно истраживање спроведено са циљем да

се објасни како друштвене групе и међународни политички субјекти граде и одржавају доминацију.

Кандидат показује висок ниво разумевања сложених односа идеологије, персуазије и међународних односа, а способност да интегрише неколико нивоа анализе - критичког реализма, структурализма и семиолошке анализе, конструктивизма и неомарксизма представља значајан теоријски допринос.

Анализом и критичком валоризацијом америчког пропагандног искуства у 20. веку кандидат је несумњиво допринео обогаћивању фонда сазнања на путу промишљања опште теорије пропаганде. Овај допринос до изражаја долази, пре свега, ауторовим довођењем у везу политичке пропаганде са критичким теоријама идеологије, мита и међународних односа. Разноврсношћу у методолошком приступу, применом квалитативне, критичке, дедуктивне и компаративне анализе, кандидат на оригиналан начин реконструира односе пропагандних порука, питања моћи, публике и медија.

Текстом дисертације се, без сумње, даје допринос развоју медијске писмености и отварају се питања политичке одговорности и јавне расправе о политичкој моћи, рату и доношењу политичких решења, као и питању права на критику у демократском друштву.

6. Закључак

Докторска дисертација кандидата Филипа Отовића Вишњића «Одлике пропаганде рата у хегемонији Рах Американа: вилсоновски мит о моралној интервенцији као основа пропагандно-политичке стратегије» представља оригинално научно дело написано у складу са њеном претходно одобреном пријавом. Полазећи од горенаведеног, а нарочито од оцене остварених резултата и научног доприноса истраживања, налазимо да ова докторска дисертација има карактеристике вредног научноистраживачког подухвата у процесу чије израде се кандидат у потпуности руководио правилима научног истраживања. На основу прегледа докторске дисертације чланови Комисије изводе закључак да је МА Филип Отовић Вишњић **испунио све формалне, као и научне и**

стручне захтеве за њену одбрану и предлажу Научно-наставном већу Факултета политичких наука да донесе одлуку у складу са овим закључком.

У Београду,
15. маја 2026.

Комисија:

проф. др Драган Р. Симић

проф. др Данка Нинковић Славнић

проф. др Бојан Вранић

научни сарадник др Милан Игрутиновић

проф. др Жељко Будимир
